

Съотност на алгоритми за крайни автомати

Сега ще направим оценка на съотността на алгоритми за крайни автомати и регулрни езици. Да отбележим, че всички доказателства, които сме разгледали, свидетелстват и за небивко алгоритмична процедурата.

В началото ще отбележим нещо, което е необходимо при всеко такова разглеждане. Когато разглеждаме алгоритмите за рефлексивно и транзитивно затваряне на рефлексивна релация, както и последващите алгоритми за затваряне на множество относно реалния и релации, трябва да си обезвреждаме, че основното множество е крайно с и на друг елемент. Това и участвува в оценката на съотността на алгоритмите.

Когато говорим за крайни автомати (KDA или НКА) отпътуваме към този че бъде дробът на елементите на $K\cup\Sigma$ и бъде същността от това да ли е KDA или НКА че разглеждане и дробът $|A|$ на реалната за преходите че броят на ел. на Σ . Всички обаче могат да ограничат броя на елементите на A отгоре с броя на $K\cup\Sigma$, защото $|A| \leq |K|^{|K|}|\Sigma|$. Когато говорим за регулрни езици, онежеят от регулрни изрази, отпътуваме към на регулрните изрази че бъде неговата граница $|A|$, разглеждана като дума в азбука $\Sigma = \{\phi, \circ, U, (,)\}$. Сега сме готови да покажем следната

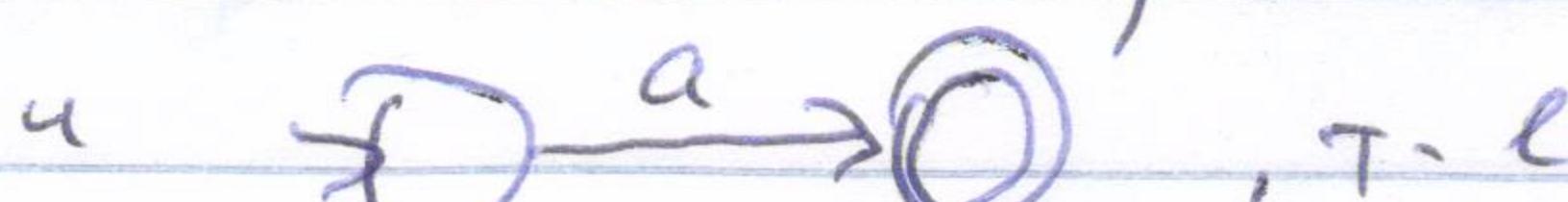
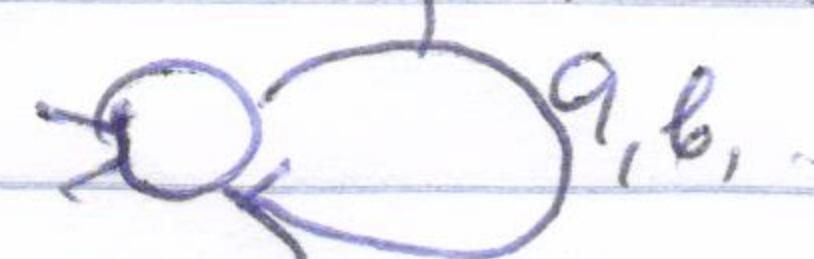
- Теорема. а) Съществува едноненадален алгоритъм, който на гаден НКА, дава еквивалентен KDA;
- б) Съществува покритиялен алгоритъм, който на гаден регулрни изрази дава НКА M , такъв, че $L(M) = L(A)$;
- в) Съществува едноненадален алгоритъм, който на гаден НКА M , дава регулрни изрази, такива, че $L(M) = L(A)$;
- г) Съществува покритиялен алгоритъм, който на гаден KDA дава минимален KDA, еквивалентен на изризи;
- д) Съществува покритиялен алг., който на гадени KDA дава отговор дали са еквивалентни или не;

e) Съществува едн. алг., който по задади гба НКА
габа отговор да са съвместни и не;
Погодно и за пер. изрази.

2-бо. а) Първият алгоритъм за крайни автомати, който разглеждае в курса бие за детерминизација на НКА. КДА $M' = \langle K', \Sigma, \delta', S', F' \rangle$, който построихме на базата на съврка. Първо $K' = 2^K$ - и то не събогото от поганото съврка на K . Тук достъп на елементарните операции, който направихме за построване на всички крайни идентифицира, е $2^{IK'}$. За построването на F' използвахме също така идентифициране на Δ' и също тук също съвсем идентифициране на Δ . Сега това за $E(p)$ -та използвахме за всичко Δ и p относно $R = \{ (p_1, p_2) \mid (p_1, \epsilon, p_2) \in \Delta \} \subseteq K^2$. Тук същинската $O(1K^3)$. Сега това определихме $\delta'(Q, q) = \cup \{ E(p) \mid \text{същ. } q \in Q, p \in K : (q, q, p) \in \Delta \}$ за фикс. $Q \in K'$, $q \in \Sigma$. Същинската тук е $O((1K^2) |\Delta| \cdot 1K^3)$. Очевидно, сложността на алгоритъма е $O(2^{IK'} \cdot |K|^3 \cdot |K|^2 \cdot |\Delta| \cdot |K|^3 \cdot |\Sigma|)$. Така можем да видим, че алгоритъмът е експоненциален израз $2^{IK'}$.

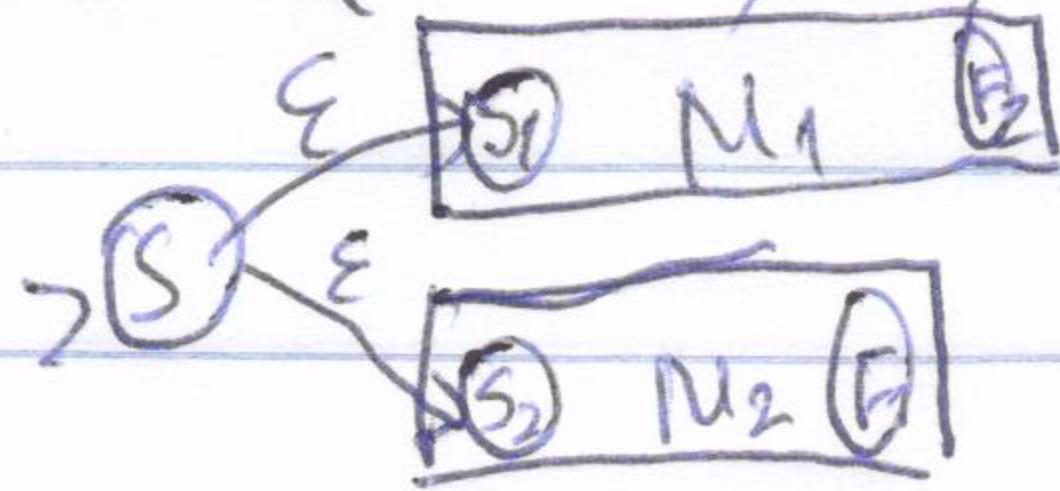
б) Първият доказателство, че за всички пер. израз λ (с идентични обозначения) има НКА M , такава че $L(\lambda) = L(M)$, заеднстване, че сложността на алг. е $O(4|\lambda|^2)$. С идентични обозначения.

1) $|\lambda| = 1$, т.е. $\lambda = \phi$ или $\lambda = a$, $a \in \Sigma$ имахме

Съчинението на λ не нарушава $\lambda = 2 \cdot 1$, а провежда на λ на $|\Sigma| \cdot \lambda$, т.е. $O(4|\lambda|^2) = O(|\lambda|^2)$

2) $\lambda = (Q, U\lambda_2)$, $|\lambda| = |\lambda_1| + |\lambda_2| + 1 + 2$

$$M_1: L(M_1) = \lambda[\lambda_1]$$

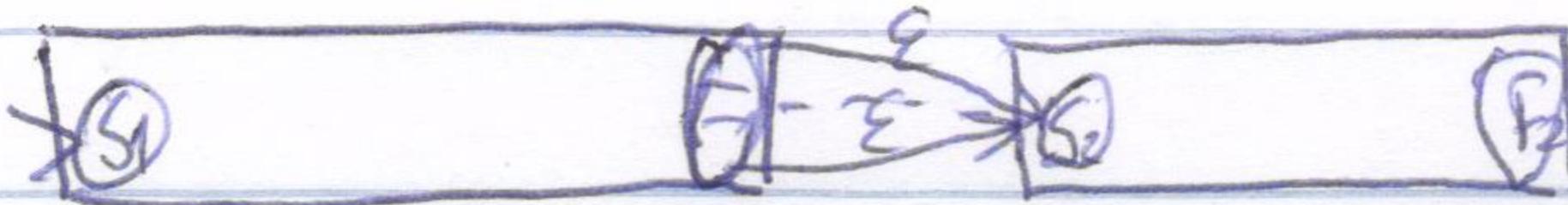
$$M_2: L(M_2) = \lambda[\lambda_2]$$

Сложността на λ не нарушава $O(4|\lambda_1|^2)$

$$4(\lambda)^2 = 4(|\lambda_1| + |\lambda_2| + 3)^2 \geq 4|\lambda_1|^2 + 4|\lambda_2|^2 + O(4|\lambda|^2) = O(|\lambda|^2)$$

3) $\lambda = (\lambda_1, \lambda_2)$ $(\lambda) = (\lambda_1) + (\lambda_2) + 3$

$$M_1: L(M_1) = \lambda[\lambda_1], M_2: L(M_2) = \lambda[\lambda_2]$$

Рак је Δ и $\Delta_1 + \Delta_2 + K_1$ и так са. е $O(|\Delta|^2)$

4) $\Delta = \Delta_1^*$ – Алгоритм

$$M_1: L(M_1) = L[\Delta_1]: \quad | \Delta | \leq |\Delta_1| + |K_1| + 1$$

Оттога е лесно, че $4|\Delta|^2 \geq 4|\Delta_1|^2 + |K_1| + 1$ и

Сложността е $O(|\Delta|^2)$.

6) За доказателството на теоремата, че за всички НКА $M = (K, \Sigma, \Delta, S, F)$ има рекурентен израз L , такъв, че $L(M) = L[\Delta]$ използвахме $R(i, j, k)$ за $i, j = 1, \dots, n = |K|$, $k = 0, 1, \dots, n$. От рекурентната формула

$$R(i, j, k+1) = R(i, j, k-1) \cup R(i, k, k-1) R(k, k, k-1)^* R(k, j, k-1)$$

може да видим, че на всяка стъпка $R(i, j, k)$ се употребява, а освен това $R(i, j, 0) \leq 3(|\Sigma|+1)$. Следователно,

$$|L(M)| = |\{R(i, j, n) \mid q_j \in F\}| \leq |K| \cdot 3(|\Sigma|+1) \cdot 3^{n-1}, \text{ т.е.}$$

Сложността е $O(|K| \cdot (|\Sigma|+1) \cdot 3^{n-1})$. Т.е. алгоритъмът

е итеративен. Да означим здадено че може да се итерира

$$R(i, j, 0) \leq \sum_{q \in F} \dots$$

и следователно (затворено)

п. изразът за $R(i, j, 0)$ в Наш-Ломан изразът ще бъде

$$((\dots(q_1 q_2) q_3) \dots q_n) \phi.$$

2) За инициализация на КДА има използвахме

същия алгоритъм:

Започнем с инициализация на съв. $K \neq F \wedge F \neq \Xi_0$;

repeat for $n := 1, 2, \dots$

Нашите инициализации на съв. $H \in \Xi_n$ от тези на

иначеве $H \in \Xi_{n-1}$

until Ξ_n и Ξ_{n-1} събият.

Тук използваме лемата за едината думба и сложността на алгоритъма е $O(|\Sigma| \cdot |K|^3)$, която е може да се покаже че е сложността.

g) Тук използваме идейната мотивация. Нека са дадени две КДА. Първо ги инициализираме и

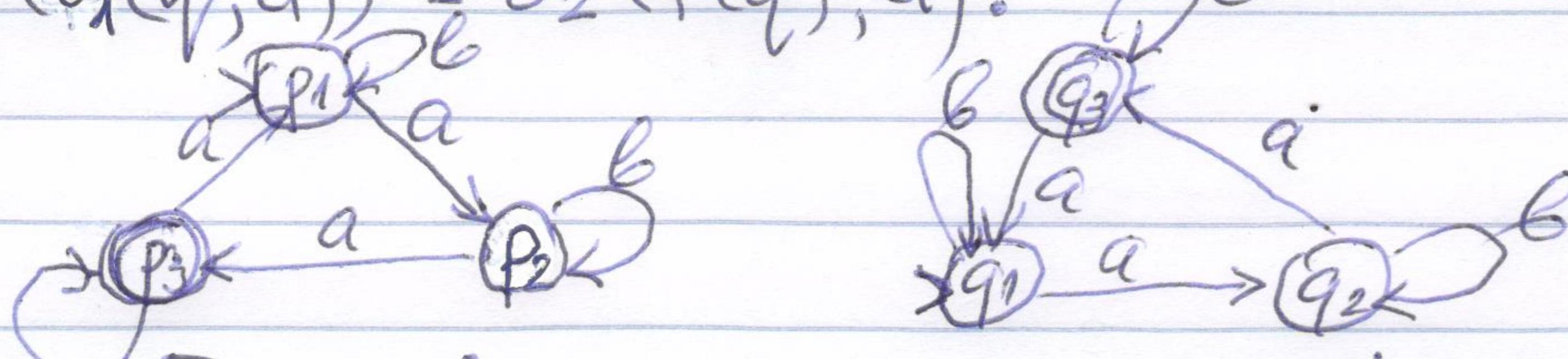
същият съв. ще бъде зам. са изоморфни.

Какъв ще бъде този изоморфизъм M_1 и M_2 ще бъде

изоморфни?

2. Казваме, че гба автомати $M_1 = (K_1, \Sigma, \delta_1, S_1, F_1)$ и $M_2 = (K_2, \Sigma, \delta_2, S_2, F_2)$ са изоморфни (нераразличими) ако същ. функция $f: K_1 \rightarrow K_2$, такава, че $f(S_1) = S_2$ и $f[F_1] = F_2$, и $f(\delta_1(q, a)) = \delta_2(f(q), a)$.

Пример. Нека

са гба автомати. Тогава те са изоморфни защото функцията $f: K_1 \rightarrow K_2$, такава, че $f(p_i) = q_i$, $i = 1, 2, 3$ е функция с исклучителни свойства.

e) За тази част използваме предишните. Нека са гадети гваника. Първо определям изображение на гбата автомата (това е експоненциална сложност), след това ги линтилизираме (помага на линейна сложност) след това проверяваме дали са изоморфни (линейно). Основателно, сложността е линейна.

Означавамо, а) и б) имат експоненциална сложност, то

за останалите могат да се запазят интересни въпроси:

1) Дали има линийски алгоритъм, който дава отговор на въпроса дали гба НКА са еквивалентни;

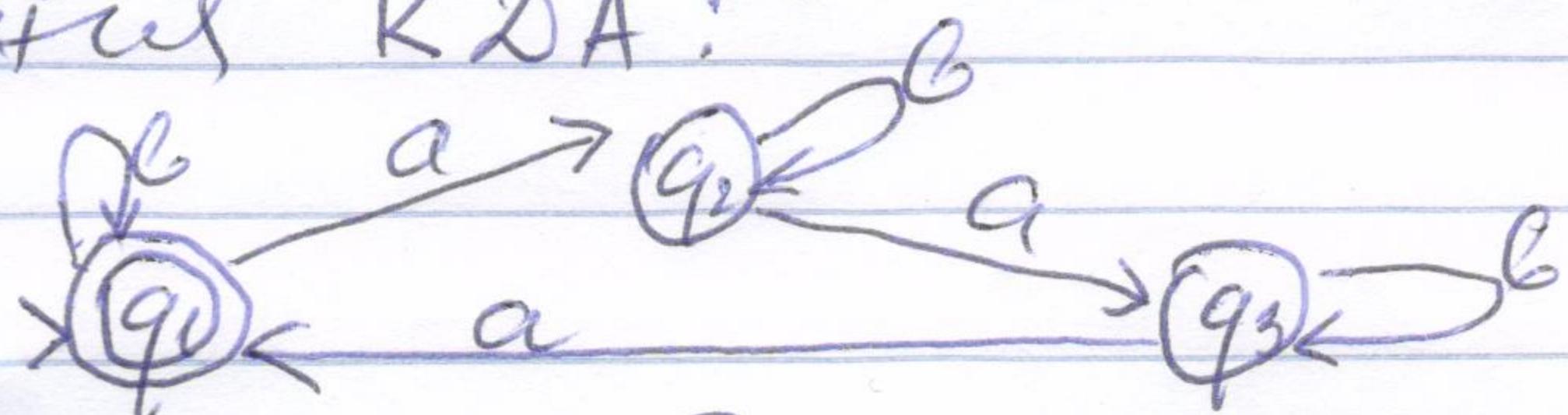
2) Дали има линийски алгоритъм, който да гаде НКА, дава НКА с най-малко съставки;

3) Дали не-линейният, дали има линийски алгоритъм, който да гаде НКА дава КДА еквивалентен на гадето с най-малко съставки. Значи експоненциален алгоритъм, който гади във видуващия алгоритъм, който гади във видуващия алгоритъм.

Уже видяхме как Маню, че този въпрос не е линеен от съмисъл, когато разглеждаме темата за крайни автомати като алгоритъм

Крайни автомати като алгоритми

Едно от забележителните неща на KDA е, че те могат да се разглеждат като ефективни алгоритми б/g гените от гадена азбука. Да разгледаме сървър KDA:

Три може да съдже разглеждането като алгоритм като сървър:

q_1 : $\tau := \text{get-next-symbol};$
if $\tau = \text{end-of-file}$ then $\text{пълни гума};$
else if $\tau = a$ then go to q_2 ;
else if $\tau = b$ then go to q_3 ;

q_2 : $\tau := \text{get-next-symbol};$
if $\tau = \text{end-of-file}$ then $\text{отхрани гума};$
else if $\tau = a$ then go to q_3 ;
else if $\tau = b$ then go to q_2 ;

q_3 : $\tau := \text{get-next-symbol};$
if $\tau = \text{end-of-file}$ then $\text{отхрани гума};$
else if $\tau = a$ then go to q_1 ;
else if $\tau = b$ then go to q_3 ;

За да се оценят сложността на алгоритъм от горните три за KDA $M = (K, \Sigma, \delta, S, F)$ за всичко със сложното имаме да използваме $|\Sigma| + 2$ временно място за промеждението, също како и при прочитането на сървъра. На гадена гума, отчитането на сървъра е също протича във времето $|\Sigma| + 2$ временно място, и това времето е независимо от сървърите. Този алгоритъм има сложност $O(|\Sigma| + 2) \cdot |W|$. Така получихме сървърното търсение:

търсение. Ако L е персийски език, то съществува алгоритъм, който при прочитането на гадена гума във времето $|L|$ има сложност $O(|L|)$. Да обясним това математично в теорията сложност-

Та забиси само от w и е $O(|w|)$. Това е таза защото сег като езикът е фиксиран, наричане автомат, който разпознава този език. Този автомат е фиксиран и за това всички останали параметри, размножени от $w \in \Sigma^*$ са константи.

Как състои нечата за НКА? На пръв поглед трябва да организират експоненциална сложност, за разлика от полиномиалната сложност за КДА (дане и не е). Сега ще видим, че има алгоритъм, който е почти такъв ефективен, колкото и алгоритъма за КДА.

В този алгоритъм ние в извесен смисъл ще имплементираме детерминизација на НКА, но само за свидетелства, като са ни необходими за корекцията гума, а не за всички свидетели.

Нека си имаме $M = (K, \Sigma, \Delta, S, F)$ е НКА и га разглеждаме алгоритъма:

$$S_0 := E(S), n := 0$$

repeat

$n := n + 1$, $\sigma := n-th$ б ходът символ на гумата;

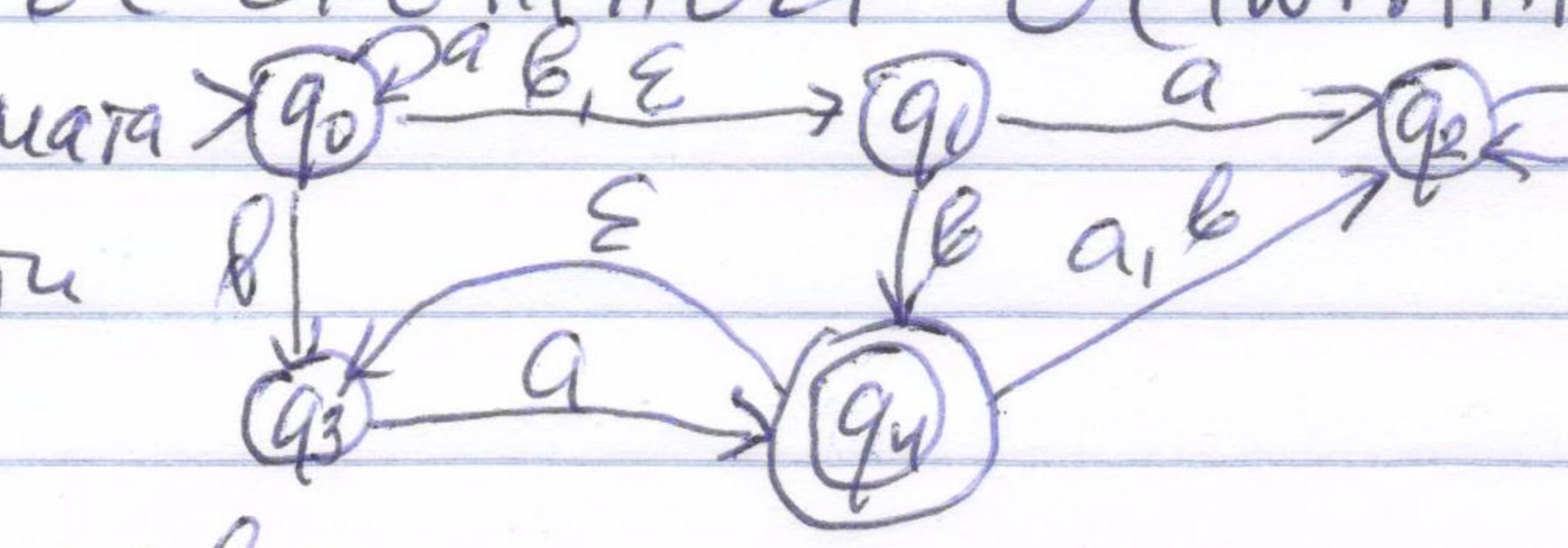
if $\sigma \neq v_{pal}$ на гумата then

$$S_n := U \cup E(q) \mid \text{съвр. резултат} : (p, \sigma, q) \in \Delta \}$$

until $\sigma = v_{pal}$ на гумата

if $S_{n-1} \cap F \neq \emptyset$ then приеми гумата else отхвърли гумата

Този като тук напираме само тези $E(q)$, които са необходими за разпознаването на гумата, сложността не е експоненциална, а е $O(|K|^2 \cdot |w|)$. Така можем да тръгнем. Ако $M = (K, \Sigma, \Delta, S, F)$ е НКА, то свидетелства алгоритъм, който може да гаджи гума $w \in \Sigma^*$ проверка гуми $w \in L(M)$ или не със сложност $O(|w| \cdot |K|^2)$.

За разглеждане на автомата и га видим как работи алгоритъма ви. този автомат за гумата $aaab$.

$w = aaaba$

$S_0 = \{q_0, q_1\}$

$S_1 = \{q_0, q_1, q_2\}$

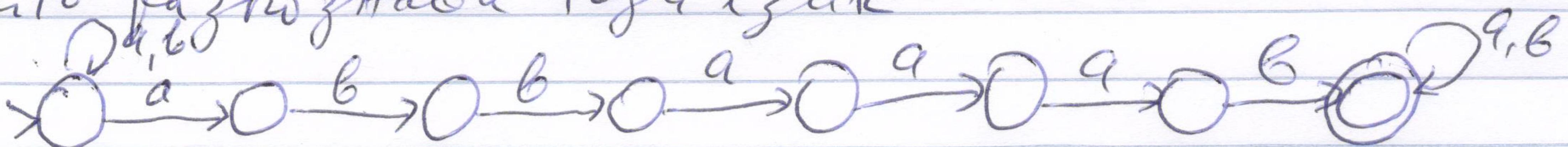
$S_2 = \{q_0, q_1, q_2\}$

$S_3 = \{q_0, q_1, q_2\}, S_4 = \{q_1, q_2, q_3, q_4\}, S_5 = \{q_2, q_3, q_4\}$

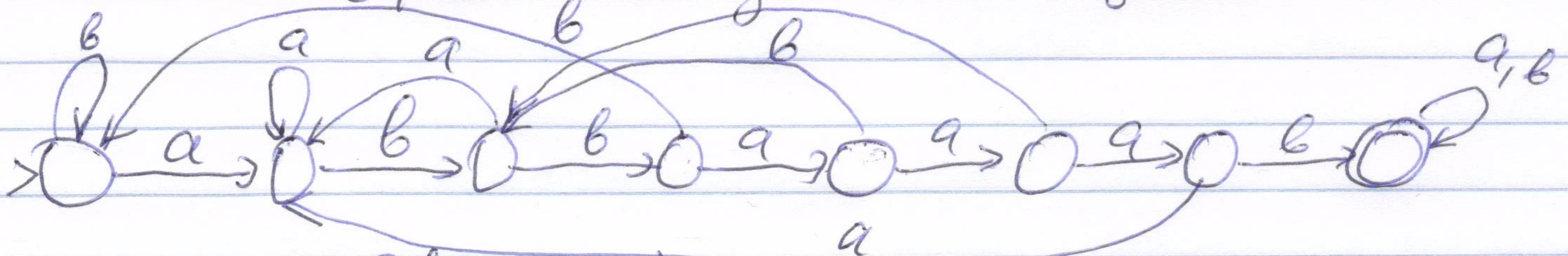
Така като S_5 съдържа q_4 , то w се разпознава от M .

Остава ли да проверите дали $abbba$ се разпознава от M самостојително.

Един от най-болните проблеми в разглеждането на алгоритми, свързани с голям изоруци от думи в га-
гов език (перфидни) е така наричаният проблем за „str-
ing matching“. За разглеждане например алгоритъм
за разпознаването езика $L_x = \{w \mid w \in \Sigma^* \text{ и } x \in \text{подгру-}
па на } w\}$. За тази цел да разглеждаме думата $x =$
 $abbbaab$. Много лесно можем да напишем НКА,
които разпознава този език

Сложността на алгоритма, описан по-горе за
НКА е $O(|x|^2 \cdot |w|)$. За целта на този алгоритъм е
необходим много не-ефективен алгоритъм, като
например написване на горния НКА да по сърочи
KDA, който разпознава този език. Тогава съде
много не ефективен за такива думи

а искато - $O(|\Sigma| \cdot |w|)$ е неравна същност

Контекстно-свободни езици

Контекстно свободните езици (KCE) или както още се срещат контекстно независимите езици са иззнати като отмът да анализират езикът във вид на езици като български, английски и т.н. Този отмът е бил приобщаван от стремежа за обработка на тези езици от компютри. Това е необходимо когато се очаква да се провери дали ИКС изреченията на български е правилно построено или пък искаже доводите да генерира правилно построени изречения. Така се стига до KCE и контекстно свободните граматики. Едновременно с това това да е следващата стапка: към усъвършенстване на разглежданите добуки изучавани модели като регуларните езици и крайните автомати. К тук и се създават оптимални модели както на те компютри, така и на разпознавачи. Може да се разглежда разпознавачите, наредени стекови автомати. Сега ще започнем със по-същественото от регуларните езици вариант на генератори, наричан KCE и свързаното с него контекстно свободните граматики (KCG). KCG ще определят правилата, но която ще построи съответните смислени изрази (изречения). Какво представлява KCG? Тогава ще фокусираме едното:

Д. KCG е четворката $G = (V, \Sigma, R, S)$, където V е фиксираната крайна азбука от символи, $\Sigma \subseteq V$, елементите на Σ се наричат терминирани символи или терминаци, елементите на $V \setminus \Sigma$ се наричат нетерминаци, R е множество от правила, $R \subseteq (V \setminus \Sigma) \times V^*$ и $S \in V \setminus \Sigma$, S е начален символ.

Ако $(A, u) \in R$, то A е нетерминант, а $u \in V^*$ е засега правилото (A, u) и ето го, означаване $A \xrightarrow{u} u$ (правило от G)
Д. Нека $G = (V, \Sigma, R, S)$ е KCG. Тогава членът $u \xrightarrow{G} V$ т.е. $u, v \in V^*$ и съществуват $x, y \in V^*$ и $A \in V \setminus \Sigma$ и

С други деяни $u \Rightarrow_G v$ когао икои негермашан A ,
узастьеувану в деяни u заистим с деяни v' , така-
ва, те $A \rightarrow v'$ е правило в практиката G .

D. Hevia $G = (V, \Sigma, R, S)$ e KCF. Toraba $\in L(G)$ oz ita za-
baile MHOHECSBON $L(G) = \{w \mid w \in \Sigma^* \text{ u } S \Rightarrow_G^* w\}$ u ce
Itapuzta eza k nrojeler os KCF G.

D. Egunz ezu L ce Itapura KCE T.T.K. $L = L(G)$ za
Hs kof KCF $G = (V, \Sigma, R, S)$.

Задо езидете от горният bug (кашто съзбъдните
са матрици) се наричат KCE (KCF)? Причината е в
преводата. Всичко правено в ефта KCF има bug
 $A \rightarrow u$, когато A е неприменим символ и $u \in V^*$ и
затвореното на A не зависи от некашб контекст,
т.е. има правен bug $Ax \rightarrow u$ или $xAy \rightarrow u$,
което га създаде "контекст" x и го пренесе като
текст x, y за Има гуми x, y от V . Иде Има га
се застапават с така наричани контексто-зависими
(контекстуални) езици, които създадат подобен "контекст".
Когато сме фокусирани на касаща Гадежно
се става въпрос за G , вместо $A \rightarrow u$ и $u_1 \Rightarrow_G^* u_2$ ще им-
ате вид $A \rightarrow u$ и $u \rightarrow_{G} u_2$

Всюка бе гулға $W_0 \Rightarrow_G W_1 \Rightarrow_G W_2 \dots \Rightarrow_G W_n$ се Несуза избог
б КСГ G на доказат W_n ос доказат W_0 , ә и се Насуза
жеки тиң на избога.

Пример 1. Имеа $G = (V, \Sigma, R, S)$ е регуларна граматика:
 $\Sigma = \{a, b\}$, $V = \{S\}$, $R = \{S \rightarrow \epsilon, S \rightarrow aSb, S \Rightarrow aSb\}$. Тоба
 $S \Rightarrow \epsilon$, $S \Rightarrow aSb \Rightarrow ab$, $S \Rightarrow aSb \Rightarrow aaSbb \Rightarrow aabb$
и т.д., т.е. $L(G) = \{a^n b^n \mid n \in \mathbb{N}\}$. Тоба е пример на
език, който се намира ос KCF, то не е персул НН,
т.е. $\{a^n b^n \mid n \in \mathbb{N}\} \notin KCE$, то не е персул спр. Така ио-
коато не е регуларен, за всички формални езици, т.е.

КСЕ разчитават регулрните езика. Това все пази
гаве пример, свързан с изразите на изразителен на
български език.

Пример 2. $G = (W, \Sigma, R, S)$, когато $\Sigma = \{Христо,
харесва, големи, зервена, & роги\}$, $W = \{S, A, N, V, P\}$
 $\Sigma, R = \{P \rightarrow N, P \rightarrow AP, S \rightarrow AP, S \rightarrow PVP, A \rightarrow \text{големи},
A \rightarrow зервена, N \rightarrow & роги, N \rightarrow Христо, V \rightarrow харесва\}$.

За обратния начин, за всички думи на български
от Σ са същите като образни симболи (неграмати).

Обратно за S са имена на изразителни (sentences),
 P като фраза, V като пада, A като прилагателно, N
като съдържанието, Може да получим следните
„изрази“ в тази КСГ: $S \Rightarrow PVP \Rightarrow \text{Христо VP} \Rightarrow$
 $\text{Христо харесва P} \Rightarrow \text{Христо харесва AP} \Rightarrow \text{Христо}$
 $\text{харесва зервена P} \Rightarrow \text{Христо харесва зервена & роги}$.

Но можем да получим и $S \Rightarrow PVP \Rightarrow^* \text{Големи зер-}
вени & роги харесва Големи Христо и т.н.$

Пример 3. $G = (V, \Sigma, R, E)$, когато $\Sigma = \{+, \times, (,), id\}$,
 $V = \Sigma \cup \{T, E, F\}$, $R = \{E \rightarrow E + T, E \rightarrow T, T \rightarrow T * F, F \rightarrow F,
F \rightarrow (E), F \rightarrow id\}$. Тук за T са имена като ТЕМ,
за E като израз, за F – идентитет.

$E \rightarrow T \Rightarrow T * F \Rightarrow T * (E) \Rightarrow T * (E + T) \Rightarrow T * (T + T) \Rightarrow$
 $T * (F * T + T) \Rightarrow F * (F * F + T) \Rightarrow F * (F * F + F) \Rightarrow$
 $id * (F * F + F) \Rightarrow id * (id * F + F) \Rightarrow id * (id * id + F) \Rightarrow$
 $id * (id * id + id)$

Търпиме. Нека $M = (K, \Sigma, \delta, S, F)$ е КДА. Тогава
съществува КСГ $G = (V, \Sigma, R, S)$ такава че $L(M) = L(G)$.
Д-то. Нека G е същата: $V = K \cup \Sigma$, $S = S \cup R =$
 $\{q \rightarrow qp | \delta(q, q) = p\} \cup \{p \rightarrow \varepsilon | p \in F\}$. Следва да се
изпровери, че $L(G) = L(M)$.